

ทหารรับจ้างกับสงครามยุคใหม่

โดย นาวาเอก ณัฐกร ให้ศิริกุล

บทคัดย่อ

ความขัดแย้งและสงครามในยุคปัจจุบัน คู่ขัดแย้งที่เป็นรัฐหรือที่ไม่ใช่รัฐมักจะใช้กำลังอำนาจในทุกสาขาเพื่อนำฝ่ายของตนหรือประเทศไปสู่ชัยชนะ อำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจของเงินจะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้สงครามกลายเป็นสงครามในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่าสงครามส่วนตัว แม้การใช้ทหารรับจ้าง (Mercenaries) ในสงครามเกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีต โดยมีทั้งการใช้แบบเปิดเผยและปกปิด อย่างไรก็ตาม การใช้ทหารรับจ้างในความขัดแย้งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวในสงครามยุคใหม่ จะทำให้ความขัดแย้งยืดเยื้อและในอนาคตจะกลายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพของโลกในระยะยาว เพราะการคำนึงถึงมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนจะลดลง การบังคับใช้กฎหมายต่อกลุ่มคนพวกนี้ก็ทำได้ยากเนื่องจากทุกอย่างถูกเก็บเป็นความลับ ดังนั้นเมื่อความขัดแย้งส่วนตัวขยายตัวไปในระดับนานาชาติ สุดท้ายในอนาคตอาจเห็นสงครามที่เกิดจากผลประโยชน์ส่วนตัวในทุกมุมโลก

คำสำคัญ ทหารรับจ้าง (Mercenaries) สงครามยุคใหม่

บทนำ

รูปแบบของสงครามยุคใหม่ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ວ່ามีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากสงครามในอดีตที่เป็นการรบตามแบบ ในยุคปัจจุบันเมื่อเกิดความขัดแย้ง คู่ขัดแย้งจะพยายามใช้กำลังอำนาจในทุกสาขาเพื่อให้ฝ่ายตนได้เปรียบและเป็นฝ่ายชนะ ทั้งนี้เมื่อความขัดแย้งเกิดจากการแย่งชิงผลประโยชน์จึงทำให้เกิดสงครามที่เป็นสงครามส่วนตัว การใช้ทหารรับจ้างจึงเกิดขึ้นตามมา เพราะการใช้ทหารรับจ้าง ผู้ว่าจ้างสามารถปฏิเสธความเชื่อมโยงได้ รวมทั้งเมื่อมีความจำเป็นต้องปฏิบัติการกิจที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ฆาตกรรม ลักพาตัว หรือแม้กระทั่งการก่อการร้าย ซึ่งทหารประจำการปกติไม่สามารถทำได้ แม้ว่าประวัติการใช้ทหารรับจ้าง

จะมีมานานแล้ว แต่ในยุคปัจจุบันเนื่องจากมีตัวเร่งคือซาติมหาอำนาจ เช่น สหรัฐฯ และรัสเซีย ที่มีการใช้ทหารรับจ้างมากขึ้นทั้งในทางเปิดเผย และปกปิด จึงทำให้แนวโน้มการใช้ทหารรับจ้างจากทุกภาคส่วนมีมากขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันมีการใช้ทหารรับจ้างทั้งจากทางภาครัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในพื้นที่ขัดแย้ง เช่น พื้นที่ขุดเจาะน้ำมัน เหมืองแร่ พื้นที่ที่ต้องการพัฒนาที่มีกลุ่มกบฏปฏิบัติการอยู่ พื้นที่ทางทะเล เช่น ในอ่าวเอเดนหรืออ่าวกินี ที่เป็นพื้นที่ก่อเหตุของโจรสลัด ก็มีการใช้ทหารรับจ้างในการคุ้มครองเรือสินค้า ซึ่งผลลัพธ์ก็มีประสิทธิภาพที่น่าพอใจ ลดจำนวนการปล้นยึดเรือลงอย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าการใช้ทหารรับจ้างจะถือว่ามีความคุ้มค่า เพราะสามารถเรียกใช้เมื่อต้องการเท่านั้นโดยไม่ต้องเสียงบประมาณในการดูแลเหมือนทหารประจำการ แต่ข้อเสียของการใช้ทหารรับจ้างก็มีมากมาย เนื่องจากใช้แนวทางการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงผลประโยชน์เป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และระเบียบกฎหมายที่มีบนโลก ทั้งนี้เมื่อสงครามผลประโยชน์กระจายตัวอยู่ทุกมุมโลก การใช้งานทหารรับจ้างก็จะกลายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพโลกในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทหารรับจ้างคือใคร?

ในอดีต ๔,๐๐๐ ปี ที่ผ่านมา ทหารรับจ้างได้เกิดขึ้นมาจากการสงครามในอดีต โดยคำว่า Mercenary มาจากภาษาละตินว่า Mercus แปลว่า การจ้างหรือการจ่าย ไม่ได้ต่างจากคำว่า Solde ที่แปลว่า การจ่ายจากการสู้รบ ซึ่งปัจจุบันใช้คำว่า Soldier หรือ ทหาร ทั้งนี้ในอดีตคำทั้งสองคำ ถือว่ามีความหมายเหมือนกัน โดยคำว่าทหารรับจ้างถือว่ามีมาพร้อมกับคำว่าสงคราม (War) ที่มีอดีตมาอย่างยาวนาน โดยการใช้ทหารรับจ้างถือว่ามีความคุ้มค่า เพราะว่ามีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าการมีกองทัพของตนเองตลอดเวลา ไม่ต้องจ่ายเงินเดือน และค่าดูแลอื่นๆ เปรียบเสมือนการซื้อของเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น

คำว่า ทหารรับจ้าง ปรากฏอยู่ทุกหนทุกแห่งในประวัติศาสตร์ การทหาร เริ่มจากพระคัมภีร์ไบเบิลที่มีการกล่าวถึงการใช้ทหารรับจ้าง โดยไม่มีการกล่าวถึงการดำเนินคดีแต่อย่างใด ในอดีตรามีประวัติการใช้ทหารรับจ้างมากมาย เช่น กษัตริย์ซูลกีแห่งกองทัพอูร์ (๒๐๒๙ - ๑๙๘๒ ปี ก่อนคริสต์ศักราช) ในส่วน Xenophon มีกองทัพทหารรับจ้างชาวกรีก จำนวนมากที่เรียกว่า Ten Thousand (๔๐๑ - ๓๙๙ ปี ก่อนคริสต์ศักราช) และคาร์เธจ (Carthage) อาศัยกองทัพรับจ้างในสงครามพิวนิก (Punic war) ต่อต้านโรม (๒๖๔ - ๑๔๖ ปีก่อนคริสต์ศักราช) รวมถึงกองทัพที่แข็งแกร่ง ๖๐,๐๐๐ คน ของฮันนิบาลที่เดินขบวนข้ามข้ามเทือกเขาแอลป์เพื่อโจมตี กรุงโรมจากทางเหนือ นอกจากนี้เอเล็กซานเดอร์มหาราชบุกเอเชียใน ๓๓๔ ปีก่อนคริสต์ศักราช กองทัพของพระองค์รวบรวมทหารรับจ้างต่างชาติ ๕,๐๐๐ คน ฝ่ายตรงข้ามที่เผชิญหน้านั้น คือ กองทัพเปอร์เซียที่มีทหารรับจ้างต่างชาติ ชาวกรีกกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เช่นเดียวกัน

ในอดีตสมเด็จพระสันตะปาปายังเคยจ้างทหารรับจ้าง ใช้เพื่อกำจัดศัตรูและทำให้ศาสนาบริสุทธิ์จากคนนอกศาสนา ในปี ค.ศ. ๑๒๐๙ สมเด็จพระสันตะปาปา อินโนเซนต์ที่ ๓ ได้ทำสงครามครูเสดกับพวกคัทธาร์ (Cathar) ซึ่งเป็นพวกนิกายนอกรีตทางตอนใต้ของฝรั่งเศส เมื่อมองบริบทของมันจะเปรียบเสมือนสงครามต่อต้านก่อการร้ายในปัจจุบัน ทั้งหมดนี้ นำไปสู่โลกแห่งสงครามในยุคกลาง มีความคล้ายคลึงที่แปลกประหลาดระหว่างทหารรับจ้างในยุคกลางและสมัยใหม่ สมัยนั้น ทหารรับจ้างถูกเรียกว่า Condottieri หรือ “ผู้รับเหมา” ในภาษาอิตาลีแบบเก่า ทุกวันนี้ทหารรับจ้างบริหารจัดการในรูปแบบบริษัททหารเอกชน นำโดยผู้บริหารที่มีการจัดการกำไรและขาดทุน โดยทหารรับจ้างเหล่านี้มาจากหลายประเทศ ซึ่งมารวมกันด้วยเหตุผลหลักคือ เงินและผลตอบแทน ในช่วงสงครามสามสิบปี (Thirty Years' War) ค.ศ. ๑๖๑๘ - ๑๖๔๘ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในสงครามทำลายล้างครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ยุโรป ทหารรับจ้างถูกใช้ทั่วไป

โดยแนวความคิดของความรักชาติได้จางหายไปในการเป็นทหาร ท้ายที่สุด
เกือบหนึ่งในสามของประชากรของเยอรมนี และสาธารณรัฐเช็กถูกกวาดล้าง
มีผู้เสียชีวิต ๔.๕ - ๘ ล้านคน ทหารรับจ้างจึงถูกยกขึ้นเป็นประเด็นสาเหตุ
โดยควรใช้กองทัพที่มีจิตใจรักชาติเข้ามาแทนที่ ซึ่งหลังจากนั้น สงครามก็กลายเป็นการสู้รบระหว่างรัฐต่อรัฐ หรือที่เรียกว่า “สงครามปกติ” (Conventional war)
ถือเป็นความขัดแย้งตามที่ Carl von Clausewitz ให้ความหมายไว้ และ
ทำให้รัฐเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่ง ในการทำสงคราม สร้างกฎหมายระหว่าง
ประเทศ และปกครอง

ทั้งนี้ในปี ค.ศ.๑๙๗๗ ในพิธีการในกรุงเจนีวา มีการห้ามใช้
ทหารรับจ้าง โดยมีการคัดค้านว่าพวกเขาเป็นนักรบที่ไม่ขึ้นต่อรัฐ ต่อสู้เพื่อเงิน
มากกว่าอุดมการณ์ของชาติ อย่างไรก็ตามเนื้อหาโดยรวมของกฎหมายฉบับนี้
ยังใช้ไม่ได้ ยังไม่มีความชัดเจน และผู้ที่เข้าขายยังสามารถหลุดรอดจากการ
บังคับใช้กฎหมายได้ จึงทำให้ทหารรับจ้างยังไม่ได้หายไป แต่เป็นการ
ขับเคลื่อนใต้ดิน โดยกลุ่มทหารรับจ้างเหล่านี้จะไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่
ที่มีความขัดแย้งทั่วโลก ถูกจ้างจากกลุ่มต่างๆ กลุ่มกบฏ รัฐบาลที่อ่อนแอ
หรือรัฐต่างๆ ด้วยภารกิจที่แตกต่างกันไป

ในยุคปัจจุบัน ทหารรับจ้าง (Mercenary) หมายถึง บุคคล
ที่เข้าร่วมในการขัดกันด้วยอาวุธ (armed conflict) โดยที่มิได้มีความ
เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง และไม่ได้เป็นทหารของชาติใดชาติหนึ่ง มีแรงจูงใจ
ให้เข้าร่วมในความขัดแย้ง โดยมุ่งหวังค่าตอบแทนที่จะได้รับเป็นสำคัญ
โดยในอนุสัญญาเจนีวาระบุว่า ทหารรับจ้างไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็น
นักรบที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย
เช่นเดียวกับทหารในกองทัพเมื่อจับกุมเป็นเชลย” มุมมองที่ง่ายที่สุด ทหารรับจ้าง
คือพลเรือนติดอาวุธที่ได้รับค่าจ้างในการปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ความ
ขัดแย้งในต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น พลเรือนที่ปฏิบัติหน้าที่ทหาร หรือฝึกทหาร

ในพื้นที่ความขัดแย้งต่างประเทศถือเป็นทหารรับจ้าง เพราะถือว่าปฏิบัติงานในฟังก์ชันทางทหาร ในขณะที่ Federal Express บริษัทจัดส่งพัสดุทำการขนส่งพัสดุไปคาบูลในช่วงสงครามอัฟกานิสถาน ถือว่าไม่ใช่บริษัทที่เกี่ยวข้องกับทหารรับจ้าง เพราะการสนับสนุนด้านลอจิสติกส์ไม่ใช้งานทางทหารโดยเฉพาะ การปฏิบัติการทางทหารของภาคเอกชนเท่านั้นจึงจะถือว่าเป็น “ทหารรับจ้าง”

มีลักษณะ ๕ ประการ ที่ทำให้ทหารรับจ้างแตกต่างจากทหารและตัวแสดงที่ไม่ใช้รัฐติดอาวุธ เช่น ผู้ก่อการร้าย *ประการแรก* พวกเขาได้รับแรงจูงใจมาจากผลประโยชน์มากกว่าการเมือง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทหารรับจ้างทุกคนไม่สนใจทางการเมือง และจะรับงานเฉพาะผู้จ้างที่เสนอราคาสูงสุดเท่านั้น แต่โดยพื้นฐานแล้วจะเป็นเช่นนั้น *ประการที่สอง* มีโครงสร้างเป็นธุรกิจ ทั้งนี้บางบริษัทที่ให้บริการทหารรับจ้างเอกชนขนาดใหญ่มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เช่น DynCorp International และ Armor Group ที่ซื้อขายกันในวอลล์สตรีทและตลาดหลักทรัพย์ลอนดอน *ประการที่สาม* พวกเขาโดยธรรมชาติแล้วเป็นนักผจญภัย หมายถึงพวกเขาทำงานทำในต่างแดนแทนที่จะให้บริการรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ *ประการที่สี่* พวกเขามักจะใช้กำลังในลักษณะทางการทหาร ซึ่งเป็นรูปแบบที่ตรงข้ามกับการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือไม่ได้มีความประสงค์ในการจับกุมเพื่อบังคับใช้กฎหมาย โดยวัตถุประสงค์ของการใช้กำลังในรูปแบบทางทหาร เพื่อการเอาชนะหรือขัดขวางศัตรูอย่างรุนแรง ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายพยายามที่จะลดความรุนแรงของสถานการณ์เพื่อความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ *ประการที่ห้า* การใช้ทหารรับจ้างถือว่าเป็นอันตรายอย่างมากและเปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์ หรือสินค้าของความขัดแย้ง ข้อสังเกตทั้ง ๕ ประการนี้จะช่วยให้จำแนกทหารและทหารรับจ้างออกจากกันได้ง่ายขึ้น แต่ไม่จำเป็นว่าลักษณะของทหารรับจ้างจะต้องครบสมบูรณ์ทั้ง ๕ ประการ

มีประเด็นที่น่าสนใจ กล่าวคือ ผู้เชี่ยวชาญบางคนโต้แย้งว่า ทหารรับจ้างที่ถูกจ้างโดยรัฐที่ถูกกฎหมายจะทำให้ทหารรับจ้างถูกต้องตามกฎหมายเช่นเดียวกัน” การอ้างแบบนี้มาจากเหตุการณ์ สงครามในอิรักและสงครามในอัฟกานิสถาน เมื่อสหรัฐจ้างทหารติดอาวุธหลายพันคนเพื่อเสริมและยกระดับการรบ อย่างไรก็ตามการคิดในรูปแบบนี้ถือว่าเป็นแนวความคิดที่ผิดเนื่องมาจากมีความลำเอียงในการเลือกข้าง เพราะว่าด้วยตรรกะเช่นเดียวกันนี้ บริษัทวากเนอร์ (Wagner Group) ของรัสเซียจะถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีนักวิชาการเพียงไม่กี่คนที่เห็นด้วย และยังคงยืนยันว่า ลูกจ้างไม่สามารถเปลี่ยนสถานะของกำลังทหารรับจ้างได้ กล่าวโดยสรุปคือ บุคคล บริษัท หรือรัฐ ที่จ้างทหารรับจ้างไม่อาจเปลี่ยนสถานะของทหารรับจ้างได้ ยังไงสถานะของทหารรับจ้างย่อมไม่ถูกกฎหมาย

การใช้งานทหารรับจ้าง

การล่มสลายของกำแพงเบอร์ลินเป็นมากกว่าการสิ้นสุดของสงครามเย็น อำนาจอธิปไตยของรัฐเริ่มถูกกัดเซาะทุกหนทุกแห่ง บางรัฐสูญเสียการควบคุมอาณาเขตของตน เช่นเดียวกับความขัดแย้งในคาบสมุทรบอลข่าน ประเทศอินโดนีเซีย และชูดาน รัฐอื่นๆ เช่น ไลบีเรียและโซมาเลีย กลายเป็นรัฐที่ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง สงครามนอกแบบ (Unconventional War) เกิดขึ้นในหลายพื้นที่บนโลก โดยสงครามทั่วไป (Conventional war) ลดลงจนเกือบเป็นศูนย์ ด้วยสาเหตุนี้ ทำให้เกิดการใช้ทหารรับจ้าง และกระจายออกไปมากขึ้นทั่วโลกโดยมีการใช้ทหารรับจ้างเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ และสำหรับกรณีศึกษาทั่วไป เมื่อพูดถึงทหารรับจ้างจะต้องนึกถึงแบล็กวอเตอร์ (Blackwater) ที่ปรึกษาด้านความปลอดภัยที่ส่งทหารรับจ้างไปรบในอิรัก เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๗ หลังจากนั้น ความต้องการทหารรับจ้างยังมีอย่างต่อเนื่อง โดยกองกำลังทหารรับจ้างกลายเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ในระดับโลก และมีเงินที่หมุนเวียนที่ผิดกฎหมายในตลาดเป็นจำนวน

มากกว่าพันล้านเหรียญ นอกจากนี้แล้ว ธุรกิจนี้กำลังเฟื่องฟู ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ เห็นได้จากกิจกรรมทหารรับจ้างที่สำคัญใน เยเมน ไนจีเรีย ยูเครน ซีเรีย และอิรัก นักรบที่แสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินตราเหล่านี้ มีชัยชนะกองทัพอัฒกัน และบางกลุ่มยังถูกใช้ในการต่อสู้ร่วมกับกองกำลังของสหรัฐฯ ดังเช่น สงครามในซีเรีย ก็มีการใช้ทหารรับจ้างปฏิบัติการร่วมกับทหารประจำการในพื้นที่^๔

ในพื้นที่ตะวันออกกลาง การใช้ทหารรับจ้างเป็นที่แพร่หลายอย่างมาก โดยเคอร์ดิสถาน (Kurdistan) เป็นแหล่งหากินของทหารเหล่านี้ โดยเข้าปฏิบัติการกับกองทหารรักษาการณ์ชาวเคิร์ด (Kurdish militia) บริษัทน้ำมัน ทำหน้าที่ปกป้องแหล่งน้ำมัน หรือการรับจ้างเพื่อกำจัดกลุ่มผู้ก่อการร้าย นอกจากนี้แล้ว สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ แอบส่งทหารรับจ้างพิเศษหลายร้อยนายเพื่อต่อสู้กับกลุ่มฮูตีที่ได้รับการสนับสนุนจากอิหร่านในเยเมน ยังมีกลุ่มทหารรับจ้างที่มาจากลาตินอเมริกา อย่างโคลัมเบีย ปานามา เอลซัลวาดอร์ และชิลี ล้วนแต่แข็งแกร่งโดยมีประสบการณ์จากสงครามยาเสพติด และได้นำกลยุทธ์แนวทางการต่อสู้ใหม่ๆ มาสู่ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ทั้งหมดนี้กองกำลังทหารรับจ้างได้พิสูจน์ว่าเป็นตัวเลือกที่เป็นประโยชน์สำหรับประเทศอาหรับที่ร่ำรวย โดยเฉพาะซาอุดีอาระเบีย กาตาร์และเอมิเรตส์ ที่มีความจำเป็นที่ต้องทำสงครามแต่ไม่มีกองกำลังทางทหารตามแบบที่เข้มแข็ง โดยกองกำลังพวกนี้ได้ถูกใช้ในการต่อสู้ในเยเมน ซีเรีย และลิเบีย ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยที่แรงจูงใจในการได้มาซึ่งผลประโยชน์จึงถูกแปลงมาสู่กลยุทธ์ในการทำสงคราม ซีเรียให้รางวัลแก่กลุ่มที่สามารถยึดดินแดนจากผู้ก่อการร้ายด้วยสิทธิในการขุดน้ำมัน บริษัทรัสเซียอย่างน้อย ๒ บริษัทที่ทำเกี่ยวกับน้ำมันและเหมืองแร่ได้รับสัญญาภายใต้สนธิสัญญานี้ ซึ่งได้แก่ Evro Polis และ Stroytransgaz โดยบริษัทเหล่านี้จ้างทหารรับจ้างมาทำงาน โดยบริษัท Evro Polis ใช้ทหารรับจ้าง Wagner Group เพื่อยึดคืนแหล่งน้ำมันจากกลุ่มผู้ก่อการร้าย (IS)

ในเขตพื้นที่ภาคกลางของซีเรีย ซึ่งมีรายงานระบุว่ามีการใช้ทหารรับจ้างมากกว่า ๒,๕๐๐ นายในปฏิบัติการนี้^๔

กรณีศึกษาที่สำคัญ คือ ไนจีเรียได้แอบจ้างทหารรับจ้างมาแก้ปัญหาใหญ่ของประเทศ ที่เป็นปัญหาเรื้อรังและกัดกร่อนความเจริญของประเทศ นั่นคือ โบโกฮาราม (Boko Haram) กลุ่มผู้ก่อการร้ายอิสลามต่อสู้เพื่อสร้างรัฐอิสลามในไนจีเรีย และรัฐบาลไนจีเรียเคยใช้กองทัพในการต่อสู้ แต่ผลลัพธ์กลับไม่ดีขึ้น โดยมีคำกล่าวแอฟริกัน กล่าวว่า “เมื่อใดที่ช้างต่อสู้กัน หญ้าจะถูกเหยียบย่ำ” ฉะนั้นนั่น ผู้คนนับหมื่นถูกฆ่าตาย และอีก ๒.๓ ล้านคนต้องพลัดถิ่น โดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายโบโกฮารามลักพาตัวนักเรียนหญิง และภรรยาของประชาชน ๒๗๖ คน ตามตัวเลขที่ได้รับรายงาน ซึ่งหลายคนไม่กลับมาปรากฏตัวให้เห็นอีกเลย สร้างความชุ่นข้องหมองใจแก่ประชาชน แต่ไม่สามารถทำอะไรได้ ท้ายที่สุด รัฐบาลไนจีเรียแอบหันไปใช้ทหารรับจ้าง ซึ่งครั้งนี้ไม่ใช่แค่ันกรบสองสามคน แต่เป็นกองทัพทหารรับจ้างที่มาพร้อมกับทีมกองกำลังพิเศษและเฮลิคอปเตอร์ ดำเนินการค้นหาและทำลายกลุ่มโบโกฮาราม ซึ่งทำสำเร็จได้ในเวลาไม่กี่สัปดาห์ ในขณะที่กองทัพไนจีเรียใช้เวลามากกว่า ๖ ปี ก็ไม่สามารถบรรลุภารกิจนี้ได้

Nigeria hires South African mercenaries to battle Boko Haram

ที่มา: <https://newmail-ng.com/nigeria-hires-safrican-mercenaries-to-battle-boko-haram/>

ในทางกลับกัน แม้แต่ผู้ก่อการร้ายก็ยังจ้างทหารรับจ้าง เช่น กรณีของกลุ่มผู้รับเหมาทหารรับจ้าง Malhama Tactical ที่อยู่ในอุซเบกิสถาน กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ทำงานให้กับพวกหัวรุนแรงอุซเบกเท่านั้น นักรบที่จ้างมาของ Malhama Tactical ล้วนแต่เป็นซุนนี แต่ไม่ได้มีอุดมการณ์ทางศาสนา เหมือนกลุ่มลูกค้าที่เป็นผู้ก่อการร้าย โดยบริการของทหารรับจ้างกลุ่มนี้จะทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอนทหาร จัดหาอาวุธ หรือนักรบชั้นยอด ส่วนใหญ่ของงานของกลุ่มนี้อยู่ในซีเรีย ทำงานให้กับ Nusra Front กลุ่มก่อการร้ายในเครืออัลกออิดะห์ และพรรคอิสลามเตอร์กิสถาน (Turkistan Islamic Party) รวมทั้ง สาขาในซีเรียของกลุ่มหัวรุนแรงอุยกูร์ที่มีฐานในประเทศจีน ในอนาคตกลุ่มผู้ก่อการร้ายหัวรุนแรงอาจจ้างกองกำลังพิเศษทหารรับจ้างพวกนี้เมื่อหวังผลในการโจมตีที่แม่นยำ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ถ้าผู้ก่อการร้ายสามารถจ้างทหารรับจ้างได้หน่วยงานเพื่อมนุษยธรรม หรือ องค์กรพัฒนาเอกชน (Nongovernmental organizations -NGOs) ก็สามารถใช้กลุ่มทหารรับจ้างได้เช่นเดียวกัน ในปัจจุบัน NGO เหล่านี้เริ่มหันไปใช้ทหารรับจ้างเพื่อปกป้องผู้คน ทรพียสิน และผลประโยชน์ในเขตความขัดแย้ง บริษัททหารรับจ้างขนาดใหญ่อย่าง Aegis Defense Service และ Triple Canopy โฆษณาการให้บริการของตนต่อ NGO และสมาคมการค้า NGO เช่น European Interagency Security Forum และ InterAction ให้ข้อมูลแก่สมาชิกในสมาคมของตนถึงแนวทางในการว่าจ้างทหารรับจ้าง นอกจากนี้แล้ว บริษัทข้ามชาติก็ถือเป็นลูกค้ารายใหญ่ที่สุดของทหารรับจ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมันหรือทำเหมืองแร่ บริษัทที่ทำงานในสถานที่อันตราย กองกำลังของประเทศเจ้าบ้านที่ให้การคุ้มกัน โดยปกติไม่สามารถสร้างความมั่นใจได้ จึงต้องหันไปพึ่งทหารรับจ้าง เช่น บริษัทเหมืองแร่ยักษ์ใหญ่ Freeport-McMoRan ใช้บริษัททหารรับจ้าง Triple Canopy เพื่อปกป้องเหมืองขนาดใหญ่ในปาปัว ของประเทศอินโดนีเซีย ที่มีกลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่ และบริษัท China National

Petroleum Corporation ทำสัญญากับ DeWe Security เพื่อปกป้องทรัพย์สินของตนในช่วงกลางของสงครามกลางเมืองชูดานใต้ ในอนาคตเราอาจได้เห็นบริษัทยักษ์ใหญ่อย่าง ExxonMobil หรือ Google อาจต้องจ้างทหารรับจ้างก็เป็นได้ ถ้าแนวโน้มของความไม่สงบยังคงดำเนินต่อไปเช่นนี้

ในทะเลก็มีการใช้ทหารรับจ้างอย่างแพร่หลายเช่นเดียวกัน เช่น ในพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกปล้นเรือโดยโจรสลัด เช่น อ่าวเอเดน ช่องแคบมะละกา หรืออ่าวกีนี บริษัทเดินเรือระหว่างประเทศมีการจ้างทหารรับจ้างในการคุ้มครองเรือของตน ซึ่งถือเป็นวิธีที่ได้ผล โดยทหารรับจ้างพร้อมอาวุธครบมือจะปฏิบัติงานในเรือเพื่อทำการปกป้องเรือจากการคุกคามของโจรสลัดร่วมกับเฮลิคอปเตอร์สนับสนุน โดยจะพร้อมปฏิบัติงานเมื่อถูกเรียก ทั้งนี้ยังมีอุปกรณ์อื่นๆประกอบเช่น รั้วสายไฟฟ้าแรงสูง เมื่อเรือเดินทางผ่านพื้นที่เสี่ยงโดยปลอดภัย ทีมทหารรับจ้างจะลงจากเรือและรอที่จะปฏิบัติการคุ้มกันให้กับเรือของลูกค้าลำถัดไป ซึ่งอุตสาหกรรมนี้มีที่ตั้งอยู่ในลอนดอน และผ่านการรับรอง ISO 280075^๗ ซึ่งเมื่อดูจากสถิติจำนวนเรือที่ถูกปล้นลดลง จะเห็นว่าวิธีการนี้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากกว่าการส่งเรือไปลาดตระเวนเพื่อคุ้มกันเรือสินค้า

หนึ่งในประเทศที่ใช้ทหารรับจ้างมากที่สุดในปฏิบัติการคือรัสเซีย ซึ่งการใช้ทหารรับจ้างของรัสเซียนั้นเพื่อแสดงกำลังและการขยายอิทธิพลในที่ตั้งสำคัญต่างๆ ทั่วโลก แทนที่จะส่งกองกำลังทหารเข้าไปในพื้นที่ความขัดแย้ง รัสเซียได้ส่งทหารรับจ้างไปทำภารกิจแทน ซึ่งการใช้กองกำลังรูปแบบนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการปฏิเสธการมีส่วนร่วมใดๆ ที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อปกป้องรัฐบาลรัสเซียจากความรับผิดชอบ ภายใต้การนำของ วลาดิเมียร์ ปูติน แนวทางการใช้ทหารรับจ้างได้ถูกพัฒนาขึ้นและมีการใช้ทหารรับจ้างในปฏิบัติการต่างๆ บ่อยมากขึ้น มีทหารผ่านศึกที่มีทักษะจำนวนมากมายที่ว่างงานหลังจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต และ

เนื่องจากรัสเซียต้องการที่จะฟื้นกลับมาเป็นมหาอำนาจระดับโลก กลุ่มทหารรับจ้างจึงเป็นทางเลือกที่มีต้นทุนต่ำในการส่งกองกำลังไปสนับสนุนภารกิจของตน รัสเซียมองว่ากลุ่มเหล่านี้มีความน่าสนใจเป็นพิเศษเนื่องจากดำเนินการภายใต้ความคลุมเครือทางกฎหมาย และสามารถปฏิเสธการใช้งานได้โดยง่าย พลวัตเหล่านี้นำไปสู่การก่อตั้งกลุ่มทหารรับจ้างของรัสเซียจำนวนมาก

องค์กรทหารรับจ้างของรัสเซียที่ใหญ่ที่สุดคือ กลุ่มวากเนอร์ (Wagner Group) นำโดย Yevgeny Prigozhin ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจของรัสเซียและพันธมิตรที่ใกล้ชิดของปูติน^{๑๔} กลุ่มวากเนอร์ยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้รัสเซียบรรลุเป้าหมายในยูเครน โดยถูกสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับกองกำลังรัสเซียทั้งตามแบบและนอกแบบซึ่งช่วยผนวกไครเมียในต้นปี ค.ศ.๒๐๑๔^{๑๕} สงครามในยูเครนตะวันออก กลุ่มนี้ได้เข้าร่วมการต่อสู้ที่หนักที่สุดโดยตรงกับกองกำลังยูเครน พร้อมกับบรรดามหาอำนาจของรัสเซียใหม่และยุทธวิธีทางทหารที่สำคัญอื่นๆ อีกทั้งส่วนหนึ่งของกลุ่มวากเนอร์ได้ต่อสู้เคียงข้างกองกำลังแบ่งแยกดินแดนทั่วภูมิภาค Donbass โดยรัสเซียจ้างทหารรับจ้างเหล่านี้แทนที่จะใช้กองทัพ เพื่อหลีกเลี่ยงการสอบสวนภายใต้ jus ad bellum และหลักการไม่แทรกแซงตามกฎบัตรสหประชาชาติ และเพื่ออ้างว่าเป็นนักรบเหล่านี้เป็นกลุ่มแบ่งแยกดินแดนและไม่เกี่ยวกับตน^{๑๖} ในช่วงต้นปี ค.ศ.๒๐๑๘ กองกำลังสหรัฐฯ ที่ตั้งอยู่ในซีเรียตะวันออก ถูกโจมตีด้วยอาวุธยุทธวิธีจากสมาชิกกลุ่มวากเนอร์ ที่ปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนกองกำลังฝ่ายซีเรียที่ฝักใฝ่ซีเรีย เกิดการสู้รบกันเป็นเวลาสี่ชั่วโมง โดยทหารรับจ้างชาวรัสเซียมากกว่าหนึ่งร้อยนายถูกโจมตีและถูกสังหาร ในระหว่างการปะทะ แสดงให้เห็นว่าในขณะที่รัสเซียขยายการใช้ของทหารรับจ้างไปทั่วโลก ย่อมมีโอกาสในการปะทะกับกองกำลังสหรัฐฯ มากขึ้นในอนาคต^{๑๗}

อาจมีการโต้แย้งว่าการใช้ทหารรับจ้างของรัสเซียนั้นเทียบเท่ากับการใช้งานของสหรัฐฯ ที่ต้องอาศัยกลุ่มผู้รับเหมา เช่น แบล็ควอเตอร์ (Blackwater) ในช่วงสงครามในอิรักและอัฟกานิสถาน แต่มีความแตกต่างกันอยู่ กล่าวคือ สหรัฐฯ จำเป็นต้องว่าจ้างทหารรับจ้างแบบถูกกฎหมายและมีสัญญา แต่ในส่วนของรัสเซียจะปฏิเสธความเชื่อมโยงและความเกี่ยวข้องกับทหารเหล่านี้ จึงทำให้ในอนาคต การใช้ทหารรับจ้างเหล่านี้จะมีมากขึ้นเพราะทำให้เกิดความอ่อนตัวและเป็นข้อเสียของการใช้กำลังในความขัดแย้ง^{๑๒} ทั้งนี้การใช้งานทหารรับจ้างทั้งสองรูปแบบ คือ แบบเปิดเผยและแบบปกปิด ย่อมส่งผลต่อรูปแบบของสงครามที่เกิดขึ้นและแนวทางการสร้างเสถียรภาพและความปลอดภัยที่มีขึ้นบนโลกอย่างแน่นอน

ทหารรับจ้าง Wagner Group

ที่มา: <https://atalayar.com/en/content/eu-sanctions-russian-backed-mercenary-group>

ความแตกต่างที่ไม่แตกต่าง

แนวความคิดที่มีของคนทั่วไป ทหารรับจ้างจะถูกมองในฐานะคนบาป และทหารจะถูกนับถือเปรียบเสมือนนักรบ แต่แนวความคิดดังกล่าวถือว่าไม่มีความรู้และไม่มีข้อมูลที่แท้จริง เนื่องจากมีหลักฐานมากมายที่แสดงว่าทั้งทหารและทหารรับจ้างต่างก็ทำสิ่งที่ดีและไม่ดีในประวัติศาสตร์มาแล้วทั้งคู่ ตัวอย่างเช่น ในช่วงสงครามอิรัก ทหารรับจ้างของ Blackwaterสังหารพลเรือน ๑๗ คน ที่ Nisour Square ในกรุงแบกแดด จุดชนวนทำให้เกิดความโกลาหลระดับนานาชาติ และทำให้เกิดการสอบสวนหลายครั้งและถือเป็นความพ่ายแพ้ในระดับยุทธวิธีสำหรับความพยายามของสหรัฐฯ ในประเทศนั้น เพราะสำหรับชาวอิรักแล้วแทบไม่มีความแตกต่างอะไรระหว่างปฏิบัติการของทหารรับจ้างของ Blackwater กับปฏิบัติการของทหารของทางรัฐบาลสหรัฐฯ จากผลกระทบของปฏิบัติการนี้ทำให้ทหารของสหรัฐฯ และในส่วนตัวมีความยากลำบากและเสี่ยงมากขึ้นในการปฏิบัติงานในพื้นที่ การยิงที่ Nisour Square มักถูกกล่าวถึงว่าเป็นความเลวร้ายของสงครามในอิรักที่สำคัญ แต่ยังมีเหตุการณ์ในปี ค.ศ.๒๐๐๕ ที่นาวิกโยธินสหรัฐฯสังหารพลเรือนที่ไม่ติดอาวุธ ๒๔ คน ที่มีทั้งผู้หญิง เด็ก และคนชราในเมือง Haditha ประเทศอิรัก เพื่อเป็นการล้างแค้น หลังจากหนึ่งในเพื่อนของพวกเขาได้ถูกสังหารและได้รับบาดเจ็บอีกสองคน จะเห็นได้ว่าทั้งสองเหตุการณ์ทั้งใน Nisour Square และ Haditha เป็นอาชญากรรมที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ผลลัพธ์คือทหารรับจ้างถูกมองว่าเป็นนักรบ แต่ในส่วนของนาวิกโยธินสหรัฐฯ ถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้รัฐบาลสหรัฐฯ พยายามจะสร้างภาพของตัวละครให้มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม อาชญากรรมก็คืออาชญากรรมไม่ว่าทหารหรือทหารรับจ้างเป็นคนลั่นไกก็ถือเป็นความผิดทั้งคู่ โดยความถูกต้องหรือความไม่ถูกต้อง ไม่อาจจะบ่งชี้ได้จากการเป็นทหารรับจ้างหรือเป็นทหารในสงครามในยุคไหนจะเห็นได้ว่าทหารรับจ้างสหรัฐฯ เองก็ปฏิเสธ

ที่จะไปสู่ให้กับรัสเซีย หรือจะไปบงให้อิหร่านหรือจีน หรือกลุ่มผู้ก่อการร้าย จะเห็นได้ว่ายังมีความคลุมเครือที่จะแยกทหารออกจากทหารรับจ้างได้อย่างเด่นชัด

บทบาทของสหรัฐฯ กับการกลับมาของทหารรับจ้าง

การใช้ทหารรับจ้างในอดีตเป็นเพียงบทโหมโรงสำหรับสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น นั่นคือ การใช้ทหารรับจ้างของสหรัฐฯ ในสงครามอิรักและอัฟกานิสถาน ซึ่งกองทัพที่แข็งแกร่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการแสวงหาอำนาจทางการเมืองและการยึดครองพื้นที่ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทหารรับจ้างจะมีจำนวนเพียงร้อยละ ๑๐ ถึง ร้อยละ ๑๕ ของทหารทั้งหมด และจะใช้กิจกรรมที่ไม่ใช่การรบ เช่น ทำครัว หรือซ่อมรถ ในทางกลับกันของสงครามยุคใหม่ เช่น ในสงครามอิรักใช้ทหารรับจ้างในอัตราส่วน ๑ ต่อ ๑ นั่นคือ ร้อยละ ๕๐ เมื่อเทียบกับทหารประจำการ และในสงครามอัฟกานิสถานมีการใช้ทหารรับจ้างในอัตราส่วนถึง ร้อยละ ๗๐ ทั้งนี้การใช้ทหารรับจ้างไม่ว่าจำนวนน้อยหรือจำนวนมาก เมื่อเกิดความผิดพลาดยังส่งผลอย่างมากต่อระเบียบโลก

การจ้างทหารรับจ้างเพื่อใช้ในการรบนับเป็นรูปแบบใหม่ของการทำสงครามของสหรัฐฯ โดยมีการใช้ทหารรับจ้างถึงร้อยละ ๘๐ - ๙๐ ในสงครามยุคใหม่ Erik Prince ผู้ก่อตั้ง Blackwater International ซึ่งเป็นบริษัททหารรับจ้าง มีแผนในการผลักดันให้รัฐบาลสหรัฐฯ ใช้ทหารรับจ้างทั้งหมดในสงครามในอัฟกานิสถาน โดย Prince พยายามผลักดันให้สหรัฐฯ ขยายอำนาจไปทั่วโลก รวมทั้งในตะวันออกกลาง โดยการใช้ทหารรับจ้าง ๖,๐๐๐ นายร่วมกับ Central Intelligence Agency (CIA) เพื่อทำให้สงครามของสหรัฐฯ ในอัฟกานิสถานสิ้นสุดลง ทำให้สื่อนานาชาติต่างให้ความสนใจในประเด็นนี้

ในมุมมองของคนทั่วไปจะเห็นว่าชาติมหาอำนาจ อย่างสหรัฐฯ ไม่น่าจะมีความจำเป็นในการจ้างทหารรับจ้าง เพราะกองทัพแทบจะมีครบทุกอย่าง กล่าวคือ ทั้งกำลังพลที่ดี การฝึก ยุทโธปกรณ์ และการส่งกำลังบำรุง ที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามยังมีสิ่งที่ขาดไปเพียงอย่างเดียว นั่นคือ “ความมุ่งมั่น” ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการใช้ทหารรับจ้าง เพราะการที่สหรัฐฯ เข้าไปเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในหลายพื้นที่ ย่อมทำให้เกิดความสูญเสีย การใช้ทหารรับจ้างจะทำให้ช่วยลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ สงครามในอิรักและอัฟกานิสถาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของสหรัฐฯ ในเวลานั้น Donald Rumsfeld คาดการณ์ว่าจะเป็นสงครามที่ใช้เวลาไม่นาน ซึ่งเป็นการคาดการณ์ที่ผิด เพราะหลังจากนั้นกว่าทศวรรษ สงครามก็ยังไม่สิ้นสุดลง กลายเป็นความกระอักกระอ่วนที่รัฐบาลสหรัฐฯ ไม่สามารถประกาศชัยชนะหรือจะยอมรับความพ่ายแพ้ได้ สงครามที่ยาวนานในลักษณะนี้ ทำให้เกิดตัวเลือกในการดำเนินการ ๓ ประการ คือ ประการแรก คือ การถอนกำลังออกมาและยอมรับความพ่ายแพ้หรือชี้แจงเหตุผลอื่นๆ ในการถอนกำลัง ประการที่สอง คือ การปรับร่างยุทธศาสตร์ชาติเพื่อรองรับการใช้กำลังซึ่งอาจส่งผลเสียหายระยะยาวเหมือนที่เกิดขึ้นในสงครามเวียดนาม ประการที่สาม คือ การใช้ทหารรับจ้างในการปฏิบัติการ โดยเฉพาะในภารกิจสนับสนุน ผลคือรัฐบาลสหรัฐฯ เลือกตัวเลือกที่สามในการดำเนินการ

มีคนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่รู้ว่า ทหารรับจ้างที่ต่อสู้อให้สหรัฐฯ มีเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่เป็นคนอเมริกัน โดยส่วนใหญ่แล้วจะมาจากทั่วโลก ทั้งนี้ค่าจ้างในการปฏิบัติการก็แตกต่างกันด้วย ตามสัญชาติของทหารรับจ้าง ทหารรับจ้างที่เป็นอดีตหน่วยรบพิเศษจากฟิลิปปินส์ กัมพูชา มีอัตราค่าจ้างของประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งต่างจากทหารรับจ้างที่มาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว นอกจากนี้แล้วกลุ่มบริษัททหารรับจ้างในสงครามยุคใหม่ ยังมีการจ้างบริษัทรับเหมาที่รับช่วงต่อไปอีก ทำให้มีการใช้ทหารรับจ้างท้องถิ่น ซึ่งในบางครั้ง

กลุ่มทหารรับจ้างท้องถิ่นพวกนี้มีประวัติที่เกี่ยวข้องกับ ฆาตกรรม ลักพาตัว ตัดสินบน หรือแม้กระทั่งการก่อการร้าย ทำให้ยากต่อการควบคุมผลการปฏิบัติการได้เต็มรูปแบบ ซึ่งรูปแบบการใช้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนกระทั่งรัฐบาลสหรัฐฯ หันมาใช้กำลังทหารรับจ้างเหล่านี้ เน้นอนว่า จะต้องไม่ผลกระทบต่อตามมา เช่น เจ้าหน้าที่อัฟกานิสถานเชื่อว่า บริษัท Watan Risk Management แอบจ่ายเงินให้ตาลีบันโจมตีขบวนรถของ NATO ตามลำดับ เพื่อให้บริษัททหารรับจ้างสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และได้ทำให้สงครามกลายเป็นธุรกิจ ซึ่งแน่นอนว่าเมื่อสหรัฐฯ มีการใช้ทหารรับจ้างมากขึ้นจึงทำให้เกิดช่องโหว่ในการกำกับดูแล และทำให้มีกลุ่มคนที่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากตรงนี้

ตลาดของทหารรับจ้าง

จากการที่สหรัฐฯ มีการเริ่มใช้ทหารรับจ้างในช่วงสงครามในอิรักและอัฟกานิสถานเป็นจำนวนมาก เป็นจุดเริ่มของธุรกิจของทหารรับจ้างยุคใหม่โดยมีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบของบริษัททหารรับจ้าง Blackwater ได้มีการลอกเลียนแบบในหลายประเทศ ได้แก่ รัสเซีย ยูกันดา อิรัก อัฟกานิสถาน และโคลอมเบีย โดยปฏิบัติการของทหารรับจ้างเหล่านี้มีความแข่งแกร่งมากขึ้น และพร้อมปฏิบัติการให้กับผู้ที่เสนอราคาสูงสุดโดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ลูกค้าของบริษัททหารรับจ้างมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อแสวงหาความปลอดภัยในโลกที่ไม่ปลอดภัย เช่น ในพื้นที่ชุกเฉาะน้ำมัน เหมืองแร่ ในเส้นทางเดินเรือเพื่อต่อสู้กับโจรสลัด โดยทหารรับจ้างถูกจ้างโดยองค์กรเอกชนในการปกป้องคนของหน่วยงานตน หรือโดยรัฐบาลเพื่อต่อสู้กับกลุ่มกบฏ หรือแม้กระทั่งผู้ที่มีอำนาจเงินเพื่อใช้ในการต่อสู้เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวของตน

การใช้ทหารรับจ้างถือว่าใช้งบประมาณที่ถูกกว่าเมื่อเทียบกับการใช้งานทหารประจำการของกองทัพปกติ อีกทั้งสามารถเรียกใช้ได้เมื่อจำเป็นเท่านั้น อีกเหตุผลหนึ่งที่ถูกเสนอไม่ได้ถึงการเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจทหารรับจ้าง คือ เมื่อภารกิจมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เมื่อเกิดความล้มเหลวของปฏิบัติการ สามารถปฏิเสธการใช้งานทหารรับจ้างได้ ซึ่งในทางกลับกันหากใช้ทหารประจำการหรือกำลังพลของหน่วยงานรัฐบาล การปฏิเสธความรับผิดชอบย่อมทำได้ยาก เช่น โอบามาเคยมีการใช้ทหารรับจ้างในปี ค.ศ.๒๐๐๗ แต่ก็มีกรณีปฏิเสธความเกี่ยวข้องหลังจากนั้น ตามความเข้าใจของสื่อทั่วโลก รัฐบาลรัสเซียมีการใช้ทหารรับจ้าง Wagner Group เพื่อปฏิบัติการในยูเครนและซีเรีย แต่รัฐบาลซีเรียก็ปฏิเสธการใช้งานดังกล่าว รัฐบาลไนจีเรียพยายามปฏิเสธข่าวการใช้ทหารรับจ้างเพื่อกำจัดกลุ่มผู้ก่อการร้าย Boko Haram จะเห็นได้ว่าทหารรับจ้างในความขัดแย้งยุคปัจจุบันเปรียบเสมือนเป็นอาวุธลับหรืออาวุธล่องหนของผู้ใช้

ในปัจจุบันการใช้ทหารรับจ้างยังถือว่าอยู่ในโซนสีเทาซึ่งยังไม่ถูกกฎหมาย แทบจะเปรียบเทียบได้กับ ผู้ค้ายา หรือกลุ่มผู้ก่อการร้าย โดยการเข้าถึงข้อมูลของกลุ่มคนพวกนี้ยังทำได้ยาก การเข้าไปทำอาชีพทหารรับจ้างของกลุ่มคนพวกนี้มาจากหลายสาเหตุ เช่น ต้องการเงิน ต้องการปลดหนี้ บางคนชอบสงครามมากกว่าความสงบสุข แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ต้องการสร้างสันติภาพบนโลก แต่ในภาพรวมของกลุ่มคนพวกนี้คือต้องการรายรับและยังไม่มีแผนในการดำเนินชีวิตในระยะยาว ส่วนใหญ่แล้วกลุ่มทหารรับจ้างชาวอเมริกันจะมีภูมิหลังในการประกอบอาชีพเป็นทหารหรือตำรวจ การเป็นทหารรับจ้างโดยปกติแล้วจะไม่มีค่ายฝึกสอน ทหารรับจ้างพวกนี้เริ่มต้นโดยสามารถใช้อาวุธได้อยู่แล้ว โดยมีพื้นฐานการใช้อาวุธมาจากภูมิหลังของตนเอง ตัวอย่างเช่น กลุ่ม Blackwater โดยผู้ก่อตั้งเป็นอดีต Navy SEAL ตั้งชื่อบริษัททหารรับจ้างนี้จากปฏิบัติการตอนกลางคืนที่ใช้ชื่อรหัสว่า “Blackwater” ที่ไม่มีใครสังเกตเห็นได้

ตลาดของทหารรับจ้างมีทั้งแบบ **เปิดเผย** และ **ปิดบัง** กล่าวคือ กลุ่มทหารรับจ้างที่เปิดเผยจะพยายามรับงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และปฏิบัติการแบบเปิดเผย โดยกลุ่มนี้จะไม่ชอบคำว่า “ทหารรับจ้าง” แต่จะชอบให้ใช้คำว่า “กลุ่มรักษาความปลอดภัยส่วนตัว” มากกว่า โดยพยายามทำให้บริษัทไปรษณีย์และตรวจสอบได้อย่างเต็มที่ตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศ Standardization (ISO) 28007 และ ISO 1878839 ตัวอย่างเช่น บริษัท Hart Security บริษัท Janus Global Operations บริษัท Olive Group (Constellis) บริษัท Chenega Security และบริษัท Patriot Group International ซึ่งในช่วงแรกกลุ่มเหล่านี้ได้รับความนิยมเพราะมีลูกค้าที่ต้องการใช้งานจำนวนมาก แต่หลังจากที่รัฐบาลสหรัฐฯ ใช้กลุ่มเหล่านี้ในอิรักและอัฟกานิสถานแล้วส่งผลกระทบต่อนานาชาติ ทำให้การใช้งานกลุ่มเหล่านี้ลดน้อยลงไป

ในส่วนของกลุ่มทหารรับจ้างที่ปิดบัง จะเป็นเหมือนกลุ่มที่ปฏิบัติการใต้ดิน โดยที่ลูกค้าก็ไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลการว่าจ้าง เช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ที่ขาดความโปร่งใสจึงทำให้เกิดการปฏิบัติการในสงครามที่ไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนหรือกฎระเบียบอื่นๆ บนโลก ในขณะที่รัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ องค์การพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ต้องการกลุ่มรักษาความปลอดภัยส่วนตัวที่เปิดเผยเพราะไม่ยากให้ปฏิบัติการเป็นปฏิบัติการที่ไม่ถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้ แต่ความต้องการกลุ่มทหารรับจ้างที่อยู่ในเงามืดกลับมีมากกว่า เพราะการปฏิบัติการเหล่านี้เป็นความลับ ผู้ว่าจ้างปฏิเสธความรับผิดชอบได้ และไม่ต้องคำนึงถึงมนุษยธรรม จึงถือเป็นจุดขายของกลุ่มทหารรับจ้างที่ปิดบัง ในปัจจุบันความแตกต่างของทั้งสองกลุ่มถือว่าไม่น้อยมาก กลุ่มที่ปฏิบัติการแบบเปิดเผยจริงๆ แล้วก็สามารถปฏิบัติการแบบปิดบังได้เช่นเดียวกัน โดยจะแตกต่างตรงที่ลักษณะของสัญญาจ้าง สภาพแวดล้อมของการจ้าง และรูปแบบการดำเนินงานของบริษัททหารรับจ้าง

ปัจจุบันตลาดของทหารรับจ้างยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะการใช้งานทหารรับจ้างยังมีช่องว่างที่ยากที่จะบังคับใช้กฎหมาย ตัวอย่างเช่น การใช้ทหารรับจ้างของ Vladimir Putin ที่ใช้ในการยึดครอง โครเมีย หรือแม้กระทั่งซีเรียหรือยูเครน ใครจะเข้าไปจับกุมและบังคับใช้กฎหมาย องค์การสหประชาชาติสามารถทำได้หรือไม่ ความเสี่ยงในการเข้าไปบังคับใช้กฎหมายมีสูงมาก เนื่องจากทหารรับจ้างเหล่านั้นยอมตอบโต้กลับอย่างแน่นอน จึงทำให้ไม่มีหน่วยงานใดสามารถดำเนินการควบคุมได้

การใช้ทหารรับจ้างในสงครามส่วนตัว (Private Warfare)

ในสงครามส่วนตัวนั้นจะไม่มีเชื่อมโยงกับการเมืองหรือความรักชาติ แต่จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลประโยชน์ โดยที่ทหารประจำการไม่ได้ถูกสร้างมาเพื่อแก้ไขความขัดแย้งในรูปแบบนี้ แต่ถูกสร้างมาเพื่อการรบตามแบบ สงครามในรูปแบบนี้หายทศศาสตร์ที่จะมาวิเคราะห์ได้ยากเพราะทุกอย่างถูกขับเคลื่อนด้วยผลประโยชน์และเงิน และปฏิเสธไม่ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นถือเป็นเทรนด์ใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในความขัดแย้งยุคปัจจุบัน

ผู้ที่เกี่ยวข้องในสงครามส่วนตัวจะประกอบไปด้วยผู้จ้างและผู้รับงาน นั่นคือกลุ่มทหารรับจ้างนั่นเอง โดยที่กลุ่มทหารรับจ้างที่ปิดบังจะสามารถทำงานได้ทุกรูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของนายจ้าง เช่น การทรمان การลอบสังหาร การข่มขู่ การก่อการร้าย การสังหารหมู่ การกีดสร้างเสียหาย และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ โดยปฏิบัติการที่กล่าวมานั้นนายจ้างสามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ทั้งหมด เนื่องจากทุกอย่างถูกเก็บเป็นความลับ การใช้ทหารรับจ้างใช้ได้แม้กระทั่งการจ้างกลุ่มทหารรับจ้างเหล่านั้นเพื่อป้ายความผิดให้กับฝ่ายตรงข้าม การจ่ายสินบนให้กับทหารรับจ้างฝ่ายตรงข้ามเพื่อให้ยอมแพ้ ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถทำได้โดยอาศัยอำนาจเงินแต่เพียงอย่างเดียว จะเห็นได้ว่าการเกิดขึ้นและการมีอยู่

ของทหารรับจ้างนั้นมีความยาวนาน และตราบโหดที่ความขัดแย้งยังมีอยู่ทั่วโลก การใช้ทหารรับจ้างเพื่อแสวงหาความปลอดภัยจะยังคงอยู่ต่อไป และสิ่งนี้จะเปลี่ยนสงครามให้เข้าไปในรูปแบบใหม่ในรูปแบบของสงครามส่วนตัว โดยที่ผู้ที่มีกำลังทรัพย์จะมีอำนาจมากกว่า ดังนั้นอำนาจทางเศรษฐกิจและอำนาจเงินอาจจะกลายเป็นอำนาจหลักในการทำสงครามยุคต่อไป

การเข้าไปของทหารรับจ้างและนักสู้ต่างชาติ (Foreign fighters) ในสงคราม รัสเซีย-ยูเครน

ในการรบนอกแบบ ทหารรับจ้างและนักสู้ต่างชาติในบางภารกิจมีความอิสระและความคล่องตัวมากกว่าเนื่องจากไม่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมายระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามการใช้ทหารรับจ้างและนักรบต่างชาติดังกล่าวก็มีความเสี่ยงในการทำให้สงครามยืดเยื้อและมีการใช้ความรุนแรงเกินกว่าเหตุได้

ในส่วนของทหารรับจ้างในช่วงแรกของบทความได้มีการกล่าวถึงไปพอสมควรแล้ว อีกกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในการรบเช่นเดียวกันคือนักสู้ต่างชาติ (Foreign fighters) โดยตามความหมายแล้ว คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีเหตุผลหลากหลายและมีภูมิหลัง (อุดมการณ์) ที่แตกต่างกันเข้าร่วมการขัดกันด้วยอาวุธหรือสงครามในต่างประเทศ^{๓๓} อย่างไรก็ตามทหารรับจ้างและนักสู้ต่างชาติมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดอยู่สิ่งหนึ่งนั่นคือ ทหารรับจ้างจะมีแรงบันดาลใจมาจากผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นองค์ประกอบหลัก ในขณะที่นักสู้ต่างชาตินั้นจะมีแรงขับเคลื่อนมาจากแนวความคิด ศาสนา หรือปัจจัยอื่น โดยเงินหรือผลประโยชน์ส่วนตัวจะไม่ใช่องค์ประกอบหลักของนักสู้ต่างชาติ^{๓๔} แม้ว่าที่ผ่านมาจะเห็นนักสู้ต่างชาติถูกขับเคลื่อนจากปัจจัยทางศาสนา แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ชาตินิยม แนวความคิด และอุดมการณ์ ดังจะเห็นจาก สงครามกลางเมืองสเปนได้เห็นนักสู้ต่างชาติในทั้งสองฝ่าย โดยคอมมิวนิสต์ต่อสู้กับฟาสซิสต์ และอาสาสมัครชาวคาทอลิก

ต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ในสงครามอิสราเอล-อาหรับ ในปี ค.ศ.๑๙๔๙ ชาวยิวอเมริกันมาที่ตะวันออกกลางเพื่อเข้าร่วมกองทัพอิสราเอล ในขณะที่สมาชิกของภราดรมุสลิมต่อสู้เพื่อกองทัพอียิปต์^{๑๕}

ในสงครามรัสเซีย-ยูเครน ยูเครนได้ประกาศเปิดรับทหารรับจ้างและนักรู้ต่างชาติดังกล่าวเข้ามาช่วยป้องกันประเทศตนจากการรุกรานของรัสเซีย โดยได้ยกเลิกข้อจำกัดวีซ่าเข้าประเทศ พร้อมเสนอค่าจ้างไม่น้อยกว่า ๓,๕๐๐ ดอลลาร์ (ราว ๑๑๕,๕๐๐ บาท) ต่อเดือน หากสามารถผ่านขั้นตอนการคัดเลือกเข้าประจำการได้ พร้อมกับประกาศว่ามีอาสาสมัครจากทั่วโลก ๑๖,๐๐๐ นาย เข้ามาร่วมรบกับยูเครน ในขณะที่รัสเซียก็ไม่ยอมย่อหน้า โดยเกทับกลับว่ามีทหารอาสาสมัครจากทั่วโลก โดยเฉพาะจากตะวันออกกลาง พร้อมมาทำการรบในสมรภูมิร่วมกับฝ่ายตนมากกว่า ๑๖,๐๐๐ นาย เช่นเดียวกัน^{๑๖} ทั้งนี้จากข้อมูลที่มี ทางด้านยูเครนจะใช้กองพันนานาชาติที่ประกอบไปด้วยเหล่านักรบจากชาติตะวันตกและพันธมิตร ในขณะที่รัสเซียจะใช้กลุ่มทหารรับจ้างในรัสเซีย (Wagner Group) นักรบรับจ้างชาวซีเรีย นักรบชาวเชเชน โดยทหารรับจ้างเหล่านี้มีข้อได้เปรียบคือ ไม่มีข้อผูกมัดทางกฎหมาย เพราะในการรบปกติยังคงต้องคำนึงถึงกฎหมายระหว่างประเทศตามอนุสัญญา เจนีวา (Geneva Conventions) หลักมนุษยธรรม ข้อจำกัดในการใช้อาวุธ การปฏิบัติต่อเชลยศึกอย่างเหมาะสม รวมทั้งการโจมตีเป้าหมายที่เป็นพลเรือน ไม่ใช่ว่าเมื่อทำการรบแล้วประเทศใดจะสามารถถล่มอีกประเทศได้ตามใจชอบ การใช้ทหารรับจ้างจึงถือเป็นข้อได้เปรียบที่ช่วยลดข้อจำกัดในประเด็นนี้

ในสงครามรัสเซีย-ยูเครน นอกจากทหารรับจ้างแล้ว ยังมีนักรู้ต่างชาติ (Foreign fighters) มาร่วมทำการรบด้วย อย่างไรก็ตามการใช้นักรู้ต่างชาติ ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ทักษะในการใช้อาวุธ ภาษาที่ใช้สื่อสารที่ความแตกต่างกันเนื่องจากมาจากหลายประเทศ และประเด็น

สำคัญคือ ความปรารถนาและความมุ่งมั่นในการรบ ซึ่งตรงนี้น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่แยกนักรบทางศาสนา ออกจากทหารรับจ้าง^{๑๑๑} ทั้งนี้ทั้งการใช้ นักสู้ต่างชาติหรือทหารรับจ้าง ต่างก็มีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง เนื่องจากคนพวกนี้มาจากต่างประเทศ ไม่มีครอบครัวในประเทศนั้น จะมีความใจร้อนสามารถใช้ความรุนแรงและความทารุณในการปฏิบัติการโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ เพราะไม่คนที่รักไม่มีเพื่อนฝูงในพื้นที่ที่ตนเองกำลังทำการรบอยู่

โรมัส เฮกแฮมเมอร์ นักวิชาการด้านการก่อการร้ายพบว่า นักสู้ต่างชาติเดินทางมาอัฟกานิสถานเพื่อต่อต้านโซเวียตที่นำญihadเข้ามาในประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เช่น แอลจีเรียและโซมาเลีย โดยทหารผ่านศึกชาวอัฟกันมีบทบาทสำคัญ หลังการสู้รบกับนักสู้ต่างชาติ จะเดินทางกลับประเทศตน จะเหลือแต่กลุ่มนักสู้ต่างชาติหัวรุนแรง มีความสามารถ และมีความอันตราย ที่จะถูกปลุกฝังอุดมการณ์ที่ต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง และจะเข้าไปปะปนกับกลุ่มหัวรุนแรงอื่นๆ สร้างเครือข่ายมากขึ้น^{๑๑๒} ในกรณีของยูเครน เฮกแฮมเมอร์ เชื่อว่าหากรัฐบาลต้องการการสนับสนุนมากกว่านี้ ควรดำเนินการโดยทางอื่น เช่น การระดมทุนในการรักษาพยาบาลประชาชนผู้ได้รับบาดเจ็บจากสงคราม การช่วยเหลือผู้ลี้ภัย การช่วยเหลือประชากรทั้งในและนอกเขตสงคราม การแจกจ่ายวัสดุสงคราม โดยไม่ควรสร้างภาระแก่พลเมือง โดยการนำนักสู้ต่างชาติและทหารรับจ้างเข้ามาซึ่งจะทำให้ปัญหาเลวร้ายลงและอาจส่งผลในแง่ลบในระยะยาว

การสมัครไปร่วมรบกับยูเครนนั้น นักสู้ต่างชาติสามารถเข้าไปในเว็บไซต์เพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสมัคร นอกจากนี้แล้วยังปรากฏให้เห็นบนหน้าเพจ Facebook ของสถานทูตยูเครนทั่วโลก รวมถึงในเอเชียด้วย แรงจูงใจที่ทางยูเครนพยายามสร้างขึ้น ได้แก่ ภาพและข่าวความทุกข์ทรมานของเด็กและพลเรือนภายใต้การโจมตีของรัสเซีย แนวคิดที่ไม่มีใครสามารถยืนหยัดได้โดยไม่ทำอะไรเลย แนวคิดในการปกป้องประชาธิปไตย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับอาสาสมัครที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน วิธีการคือความรู้สึกที่ว่าประเทศของพวกเขาจะเป็นประเทศต่อไปที่ถูกโจมตีหากยูเครนล้มลง^{๑๙}

สำหรับปฏิกิริยาของรัฐบาลตะวันตกต่อการเรียกร้องนี้มีหลากหลาย สำหรับแคนาดาและเยอรมนีได้ปล่อยอิสระสำหรับประชาชนที่จะไปเข้าร่วมการต่อสู้ ในส่วนของ สหรัฐฯ กีดกันพลเมืองของตนไม่ให้เดินทางและต่อสู้ในยูเครน ขณะที่ในสหราชอาณาจักร มีความเห็นเชิงบวกในขั้นต้น จากนั้นทางรัฐมนตรีต่างประเทศได้กลับลำ โดยกล่าวว่ากิจกรรมดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่อาจถูกสอบสวนและดำเนินคดีได้ เพราะอาจฝ่าฝืนกฎหมายต่อต้านการก่อการร้ายในประเทศ^{๒๐}

ชาวเอเชียและชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่ที่อาศัยทำงาน หรือศึกษาในยูเครนได้อพยพออกไปเมื่อสถานการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น มีเพียงกลุ่มย่อยเล็กๆ ที่เลือกที่จะอยู่และหนีบอวูร์ขึ้นมาสู่กับรัสเซียรัฐบาลจากหลายประเทศในเอเชียได้พยายามกำหนดมาตรการโดยได้แก้ไขหรือลดข้อจำกัดที่เปิดรับอาสาสมัครไปร่วมรบของสถานทูตยูเครน ในกรณีของประเทศญี่ปุ่น ยูเครนได้มีการเรียกร้องให้ผู้ที่มิประสบการณ์ทางการแพทย์ ไอที การสื่อสาร หรือประสบการณ์ในการดับเพลิงเข้าไปร่วมในสมรภูมิต่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวในการเกณฑ์ทหารต่างชาติขัดต่อกฎหมายของญี่ปุ่น ที่กำหนดให้บุคคลที่ทำสงครามกับต่างประเทศเป็นอาชญากร นอกจากนี้แล้วยังมีการคัดค้านที่คล้ายกันในประเทศอื่น ๆ เช่นทางการอินเดียได้บังคับให้ลบทวีตโดย International Legion ซึ่งดูเหมือนจะมุ่งเป้าไปที่อาสาสมัครชาวอินเดีย

แม้ชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีความเห็นอกเห็นใจในผลที่เกิดขึ้นของสงคราม แต่ความเชื่อมโยงที่แท้จริงในด้านต่างๆ มีน้อย

เนื่องมาจากระยะทางที่ห่างไกล และศาสนาที่แตกต่างกัน (ชาวยูเครนส่วนใหญ่เป็นคริสเตียน) ซึ่งปัจจัยด้านนี้มีผลอย่างยิ่ง จะเห็นจากในช่วงระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๑๔ - ๒๐๑๘ ชาวมาเลเซียและอินโดนีเซียหลายร้อยคนเดินทางไปยังซีเรียและอิรักเพื่อเข้าร่วม IS โดยมีแรงจูงใจในการต่อสู้มีผลมากขึ้นจากการนับถือศาสนาเดียวกัน นอกจากนี้แล้ว ในประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม เช่น อินโดนีเซียและมาเลเซียในหลายพื้นที่ มีการแสดงท่าทีต่อต้านตะวันตกและมีจุดยืนต่อต้านยูเครน เนื่องจากยูเครนถูกมองว่าเป็นชาวตะวันตกและมีประธานาธิบดีชาวยิว ซึ่งความคิดเห็นของชาวมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอินโดนีเซีย มีความรู้สึกสนับสนุนปูตินอย่างแรงกล้า โดยรู้สึกว่ตะวันตกก็เป็นคนหน้าซื่อใจคด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประเด็นปาเลสไตน์กับอิสราเอล^{๒๑}

บางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ห้ามไม่ให้พลเมืองของตนต่อสู้ในยูเครน โดยชี้ประเด็นไปที่กฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งห้ามมิให้มีการสู้รบในต่างประเทศอย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนส่วนน้อยจากสิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ที่แสดงความสนใจที่จะจับอาวุธไปสู้รบให้ยูเครน ในประเทศไทยมีกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งมีความสนใจ และคิดจะไปร่วมรบกับยูเครน โดยความคิดนี้บางส่วนดูเหมือนจะเชื่อมโยงกับการต่อต้านเข้ายึดอำนาจในการทำรัฐประหารใน พ.ศ. ๒๕๕๗ ส่งผลให้สถานทูตรัสเซียประจำประเทศไทยออกมากล่าวประณามเดือนบุคคลชาวไทยว่าไม่ควรเข้าร่วมในความขัดแย้ง เพราะหากทำเช่นนั้นจะถือว่าเป็นทหารรับจ้าง จะไม่ถือว่าเป็นประชาชนชาวไทยในกรณีที่ถูกจับในการรบ

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ชาวมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวนมากได้จับอาวุธและเข้าร่วมกับ IS และกลุ่มญิฮาดอื่นๆ บนพื้นฐานของความเชื่อและศรัทธาทางศาสนา ในขณะที่ชาวมุสลิมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่น่าจะรู้สึกอย่างเดียวกันสำหรับความขัดแย้งในยูเครน

ชาย ๒ คนจากลอนดอน เดินไปที่จุดผ่านแดนระหว่างโปแลนด์กับยูเครนเพื่อเข้าร่วมการต่อสู้กับรัสเซีย
ที่มา: <https://foreignpolicy.com/2022/03/15/ukraine-war-foreign-fighters-legion-volunteers-legal-status/>

จะเกิดอะไรขึ้นกับนักสู้ต่างชาติและทหารรับจ้างในสงคราม^{๒๖}

ในระหว่างการสู้รบ จะเกิดอะไรขึ้นกับอาสาสมัครต่างชาติเหล่านั้นเมื่อบางคนถูกจับหรืออาจถูกฆ่า หากยูเครนเกณฑ์อาสาสมัครต่างชาติเข้าร่วมรบกับกองทัพอย่างถูกต้อง อย่างที่ยูเครนทำในช่วงปี ค.ศ.๒๐๑๐ กับชาวต่างชาติที่เข้าร่วมกองกำลังของยูเครนเพื่อต่อสู้กับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่สนับสนุนรัสเซีย พวกเขาจะมีสิทธิที่ขอบรรณในฐานะทหารภายใต้อนุสัญญาเจนีวา กล่าวคือ ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เมื่อทหารกลายเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องกับการสู้รบ (noncombatants) คือเมื่อได้รับบาดเจ็บหรือถูกจับ พวกเขาควรได้รับการคุ้มครองจากการลงทัณฑ์ การทรมาน หรือการปฏิบัติที่ต่ำช้าในฐานะตัวประกัน และต้องได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายจากการลงโทษในภาพรวมจากผลการกระทำของประเทศของตน อย่างไรก็ตามในมุมมองของทหารรับจ้าง จะไม่ได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับทหาร หรือนักสู้ที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งรวมถึงสิทธิที่มีให้เคลยศึก โดยรัฐบาลของฝ่ายตรงข้ามมีอิสระที่จะปฏิบัติต่อพวกเขาตามที่เห็นสมควร

บทสรุป

จากอดีตที่สงครามจะเป็นการรบตามแบบเมื่อความขัดแย้งในยุคปัจจุบันมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การรบตามแบบจึงไม่อาจตอบสนองภารกิจได้ จึงกลายเป็นสงครามยุคใหม่ที่คู่ขัดแย้งพยายามใช้ทุกวิถีทางเพื่อให้ฝ่ายตนเองมีชัย ขีดความสามารถทุกรูปแบบจึงได้ถูกนำมาใช้ ทั้งพลังอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การข่าว สงครามไซเบอร์ และด้านอื่นๆ รวมทั้งการนำทหารรับจ้างมาใช้ในการรบ ซึ่งจริง ๆ การใช้งานทหารรับจ้างมีประวัติการใช้มาตั้งแต่อดีตกาลแล้ว ด้วยมีข้อได้เปรียบหลายอย่างเหนือกว่าการใช้กองทัพนั้นคือ มีความคุ้มค่าและประหยัดมากกว่า เพราะสามารถเรียกใช้ในยามจำเป็นเท่านั้น อีกทั้งการใช้อย่างปกปิดยังสามารถหลีกเลี่ยงและปฏิเสธความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามด้วยธรรมชาติและอุดมการณ์ที่แตกต่างกันระหว่างทหารกับทหารรับจ้างหรือนักสู้ต่างชาติ ทำให้ทั้งสองกลุ่มมีแนวทางในการปฏิบัติการที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มหลังโดยเฉพาะทหารรับจ้าง ไม่ได้ปฏิบัติการเพื่อการรักษากฎหมายหรือระเบียบโลกหรือสันติภาพ จะเพิกเฉยต่อสิทธิมนุษยชนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งในระยะยาวแล้ว การที่ทหารรับจ้างและนักสู้ต่างชาติถูกนำไปเพื่อใช้ในความขัดแย้งส่วนตัวจะทำให้เกิดความโกลาหล และความขัดแย้งจะขยายตัวไปในระดับนานาชาติ เพราะจะเกิดสงครามส่วนตัวที่ค้ำประกันแต่ผลประโยชน์ สงครามที่เกิดจากอำนาจเงิน นำไปสู่สงครามที่ไม่ใช้รัฐกระจ่ายอยู่ทุกมุมโลกที่จะเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพโลกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

๑. <https://ndupress.ndu.edu/Media/News/Article/2031922/mercenaries-and-war-understanding-private-armies-today/>
๒. Guiora, Amos N., ed. (2009). Top Ten Global Justice Law Review Articles 2008. Oxford University Press. p. 175. ISBN 978-0195399752.
๓. Heather Elms and Robert A. Phillips, “Private Security Companies and Institutional Legitimacy: Corporate and Stakeholder Responsibility,” Business Ethics Quarterly 19, no. 3 (2009), 403–432; Deborah D. Avant, “Pragmatic Networks and Transnational Governance of Private Military and Security Services,” International Studies Quarterly 60, no. 2 (2016), 330–342; Andreas Kruck, “Theorising the Use of Private Military and Security Companies: A Synthetic Perspective,” Journal of International Relations and Development 17, no. 1 (2014), 112–141; and James Pattison, The Morality of Private War: The Challenge of Private Military and Security Companies (Oxford: Oxford University Press, 2014).
๔. Harvey Morris, “Activists Turn to Blackwater for Darfur Help,” Financial Times, June 18, 2008, available at <www.ft.com/content/4699eda6-3d65-11dd-bbb5-0000779fd2ac>.
๕. Ilya Barabanov & Nader Ibrahim, <https://www.bbc.com/news/world-africa-58009514>
๖. <https://ndupress.ndu.edu/Media/News/Article/2031922/mercenaries-and-war-understanding-private-armies-today/>
๗. International Organization for Standardization (ISO) 28007-1:2015, Ships and Marine Technology: Guidelines for Private Maritime Security Companies (PMSC) Providing Privately Contracted Armed Security Personnel (PCASP) on Board Ships (and Pro Forma Contract) (Geneva: ISO, April 1, 2015).
๘. Dionne Searcey, Gems, Warlords and Mercenaries: Russia’s Playbook in Central African Republic, N.Y. Times (Sept. 30, 2019), <https://www.nytimes.com/2019/09/30/world/russia-diamonds-africa-prigozhin.html>. See also Ep. 62: Wagner and Russian Private Military Contractors, Def. One (Jan. 15, 2020), <https://www.defenseone.com/ideas/2020/01ep-62-wagner-and-russian-private-military-contractors/162447/>
๙. Anna Borshchevskaya, Russian Private Military Companies: Continuity and Evolution of the Model, Foreign Pol’y Rsch. Inst. 1 (Dec. 2019), <https://www.fpri.org/wp-content/uploads/2019/12/rfp4-borshchevskaya-final.pdf>.

๑๐. Kimberly Marten, Russia's Use of Semi-State Security Forces: The Case of the Wagner Group, 35 Post-Soviet Affs. 181, 181 (2019).
๑๑. Thomas Gibbons-Neff, How a 4-Hour Battle Between Russian Mercenaries and U.S. Commandos Unfolded in Syria, N.Y. Times (May 24, 2018), <https://www.nytimes.com/2018/05/24/world/middleeast/american-commandos-russian-mercenaries-syria.html>.
๑๒. Heidi Peters, Department of Defense Contractor and Troop Levels in Afghanistan and Iraq: 2007-2020, Congr. Rsch. Serv. 1-2 (Feb. 22, 2021); Off. of the Ass't Sec. of Def. for Sustainment, Contractor Support of U.S. Operations in the USCENTCOM Area of Responsibility (Jan. 2021), https://www.acq.osd.mil/log/ps/.CENTCOM_reports.html/FY21_1Q_5A_Jan2021.pdf.
๑๓. <https://icct.nl/topic/foreign-fighters/>
๑๔. https://brill.com/view/journals/iclr/18/5/article-p389_2.xml#:~:text=The%20first%20is%20the%20motivation,%2C%20religious%2C%20or%20other%20purposes.
๑๕. David Malet, "Why Foreign Fighters?: Historical Perspectives and Solutions," Orbis, Spring 2010, pp. 97–114.
๑๖. <https://www.moneybuffalo.in.th/business/why-choose-%E0%B8%97%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87-in-the-war>
๑๗. <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2022/03/03/foreign-fighters-in-ukraine-evaluating-the-benefits-and-risks/>
๑๘. Ibid.
๑๙. <https://thediplomat.com/2022/03/foreign-fighters-from-asia-in-ukraine-prospects-and-possibilities/>
๒๐. <https://nationalinterest.org/blog/buzz/war-ukraine-attracts-over-20000-foreign-volunteers-201214>
๒๑. Ibid
๒๒. <https://foreignpolicy.com/2022/03/15/ukraine-war-foreign-fighters-legion-volunteers-legal-status/>